

Toetsing Wet natuurbescherming

in verband met de voorgenomen aanleg van een zonnepark te Dalfsen

Rapport 2017-121

H.L. Schepp
G.H. Bonhof

koeman en bijkerk bv
ecologisch onderzoek en advies

Toetsing Wet natuurbescherming

in verband met de voorgenomen aanleg van een zonnepark te Dalfsen

Rapport 2017-121

H.L.Schepp

G.H. Bonhof

koeman en bijkerk bv
ecologisch onderzoek en advies

bezoekadres	oosterweg 127 Haren
postadres	postbus 111 9750 AC Haren
telefoon	050 8200018
telefax	050 8200013
email	info@koemanenbijkerk.nl
website	www.koemanenbijkerk.nl

Colofon

Opdrachtgever	Powerfield Nederland, Hogendijk 25, 9101 WV Dokkum
Titel	Toetsing Wet natuurbescherming in verband met de voorgenomen aanleg van een zonnepark te Dalfsen
Auteurs	H.L. Schepp G.H. Bonhof
Datum	3 januari 2018
Pagina's (inclusief bijlagen)	28
Projectnr	2017-217
Rapportnr	2017-121
Status	Definitief
Akkoord	G.J. Berg (adviseur ecologie)
Paraaf	

Foto omslag: aanzicht van het plangebied

Deze publicatie kan geciteerd worden als:

Schepp HL & Bonhof GH (2018) Toetsing Wet natuurbescherming in verband met de
voorgenomen aanleg van een zonnepark te Dalfsen. KenB rapport 2017-121. Koeman en
Bijkerk bv, Haren.

© Koeman en Bijkerk bv / Powerfield Nederland

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Koeman en Bijkerk bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Koeman en Bijkerk bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede schade welke voortvloeit uit toepassingen van resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Koeman en Bijkerk bv; opdrachtgever vrijwaart Koeman en Bijkerk bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoudsopgave

COLOFON	3
SAMENVATTING	7
1 INLEIDING	9
1.1 Aanleiding en doel	9
1.2 Verantwoording	10
2 TOETSINGSKADER BESCHERMDE SOORTEN EN GEBIEDEN	11
2.1 Beschermingsregimes soorten	11
2.2 Natura 2000-gebieden	12
2.3 Houtopstanden	12
2.4 Natuurnetwerk Nederland	12
3 RESULTATEN VELD- EN BRONNENONDERZOEK	13
3.1 Gebiedsbeschrijving	13
3.2 Bronnenonderzoek	13
3.3 Functie van het plangebied voor beschermde soorten	14
4 EFFECTEN VAN DE INGREEP EN TE TREFFEN MAATREGELEN	16
4.1 Broedvogels met jaarrond beschermd nest	16
4.2 Broedvogels (zonder jaarrond beschermd nest)	16
4.3 Grote weerschijnvlinder	17
4.4 Vleermuizen	17
4.5 Steenmarter	18
4.6 Algemeen voorkomende soorten	19
5 CONCLUSIE	20
6 LITERATUUR	21
BIJLAGE I WETTELIJK KADER	22

Samenvatting

In opdracht van Powerfield te Dokkum, heeft Koeman en Bijkerk bv een toetsing aan de Wet natuurbescherming uitgevoerd in verband met de voorgenomen aanleg van een zonnepark te Dalfsen. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 25 ha en is gelegen ten noordwesten van Dalfsen. Het plangebied grenst aan de noordkant aan de Klaverkampsweg, de oostkant aan de Hoevenweg en de westkant aan de Rosengardeweg. Het voorgenomen plan is om zo'n 14,5 ha aan percelen te voorzien van zonnepanelen. Wat inhoudt dat circa 60% van de gronden wordt benut voor het zonnepark, het overige gebied (ruim 40%) zal in de huidige staat blijven bestaan. Mogelijk worden de randen van de houtwallen afgezet om de beplanting te verjongen, dit is echter nog niet zeker. Hierbij moet rekening worden gehouden met beschermde soorten planten en dieren.

De Wet natuurbescherming heeft als doel het voor de lange termijn beschermen van biodiversiteit. Sommige handelingen en ontwikkelingen kunnen de natuur schaden en zijn daarom krachtens de wet verboden. Is dat het geval dan moet er ontheffing worden aangevraagd voor het overtreden van een verbodsbepaling. Koeman en Bijkerk bv heeft op basis van veldonderzoek (d.d. 26-10-2017) en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep onderzocht en beoordeeld of voor genoemd initiatief een ontheffing moet worden aangevraagd.

Bij uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedvogels, Grote weerschijnvlinder en Steenmarter. Indien de werkzaamheden met inachtneming van de in Hoofdstuk 4 genoemde maatregelen worden uitgevoerd wordt overtreding van verbodsbepalingen voorkomen en is een ontheffing van de Wet natuurbescherming niet nodig.

Indien niet aan genoemde maatregelen kan worden voldaan dient wel ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen Natura 2000-gebieden of gebieden die deel uitmaken van het NNN waarop de ingreep een negatief effect zou kunnen hebben.

.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van Powerfield te Dokkum, heeft Koeman en Bijkerk bv een toetsing aan de Wet natuurbescherming uitgevoerd in verband met de voorgenomen aanleg van een zonnepark te Dalfsen. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 25 ha en is gelegen ten noordwesten van Dalfsen. Het plangebied grenst aan de noordkant aan de Klaverkampsweg, de oostkant aan de Hoevenweg en de westkant aan de Rosengaardeweg. Het voorgenomen plan is om zo'n 14,5 ha (Figuur 1) te voorzien van zonnepanelen. Wat inhoudt dat circa 60% van de gronden wordt benut voor het zonnepark, het overige gebied (ruim 40%) zal in de huidige staat blijven bestaan. Mogelijk worden de randen van de houtwallen afgezet om de beplanting te verjongen, dit is echter nog niet zeker.

Figuur 1 Topografische kaart met rood omlind het plangebied zonnepark (bron: <http://www.openstreetmap.org>)

In dit rapport wordt verslag gedaan van bronnen- en veldonderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten. Het doel is te bepalen of de voorgenomen werkzaamheden leiden tot overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Dit rapport beschrijft de uit te voeren werkzaamheden en de methodiek bij de uitgevoerde inventarisatie. De effecten van de ingreep op beschermde en/of bijzondere soorten planten en dieren zijn in beeld gebracht en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de natuurwetgeving. Daarbij is ingegaan op de volgende vragen:

- Welke beschermde soorten planten en dieren komen mogelijk of zeker voor in de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep?
- Welke effecten op beschermde soorten heeft de voorgenomen ingreep?
- Kunnen deze effecten een wezenlijke negatieve invloed op soorten hebben?
- Welke verbodsbepalingen worden overtreden/is een ontheffing nodig?
- Welke maatregelen voor mitigatie en compensatie van schade aan beschermde soorten zijn noodzakelijk?
- Is nader onderzoek noodzakelijk?

1.2 Verantwoording

De toetsing is een effectbepaling en -beoordeling op basis van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de voorgenomen ingreep. De toetsing is opgesteld op basis van het in 2017 uitgevoerde veldwerk, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

Veldbezoek

Het plangebied is op 26 oktober 2017 bezocht. Tijdens het veldbezoek is zoveel mogelijk informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Bronnenonderzoek

Aanvullend op het veldbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de NDFF geraadpleegd.

2 Toetsingskader beschermde soorten en gebieden

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht geworden (Anonymus 2016). Deze wet vervangt drie wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. De bescherming van gebieden, diersoorten, plantensoorten en bossen wordt via deze wet geregeld.

De regels die toezien op bescherming van Natura 2000-gebieden (voorheen Nbwet) zijn opgenomen in 'Hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden' van de Wet natuurbescherming. De verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde soorten (voorheen Ffwet) zijn in de Wet natuurbescherming opgenomen in 'Hoofdstuk 3 Soorten' en beschreven per beschermingsregime (zie onder). De regels voor houtopstanden (voorheen Boswet) zijn beschreven in Hoofdstuk 4 van de wet.

In het voorliggende rapport toetsen we aan bepalingen voor beschermde soorten (Wnb: Hoofdstuk 3), er is niet getoetst aan de bepalingen uit de hoofdstukken 2 en 4 van de wet. Hieronder is dit kort toegelicht.

2.1 Beschermingsregimes soorten

Bij de uitvoering van de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met het huidige voorkomen van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied. Als de voorgenomen ingreep leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt of dat een ontheffing moet worden verkregen.

De Wet natuurbescherming onderscheidt bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Wnb § 3.1),
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Wnb § 3.2) en
- Beschermingsregime andere soorten (Wnb § 3.3).

Met het in werking treden van de Wet natuurbescherming is het beschermingsregime voor een aantal soorten veranderd dan wel vervallen. Ook zijn een aantal soorten beschermd die dat voorheen niet waren. Voor soorten vallend onder 'Beschermingsregime andere soorten' kan de provincie een vrijstelling verlenen voor handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden (Wnb Art 3.10 lid 2a).

In dit rapport wordt onderscheid gemaakt in 'vogels', strikt beschermde soorten (Wnb §3.2) en 'andere soorten' (Wnb §3.3). Vogels en strikt beschermde soorten zijn Europees beschermd, de 'andere soorten' betreffen Nationaal beschermde soorten.

Als de voorgenomen ingreep leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, is nagegaan of een vrijstelling geldt of dat een ontheffing moet worden verkregen voordat de ingreep wordt uitgevoerd (zie bijlage I).

2.2 Natura 2000-gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen wettelijk beschermde gebieden waarop de ingreep een negatief effect zou kunnen hebben. Het meest nabijgelegen wettelijk beschermde gebied, het Natura 2000-gebied de Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht bevindt zich op een afstand van 4 km van het plangebied.

2.3 Houtopstanden

De verwachting is dat er geen bomen gekapt worden in het plangebied. Als dit wel het geval is dient er rekening gehouden te worden met het volgende:

Indien de te kappen bomen binnen de bebouwde kom, op een erf, een onderdeel vormen van de wegbepanting of als beplanting langs waterwegen staan. Zijn de regels ten aanzien van houtopstanden in dergelijke gevallen niet van toepassing. In andere gevallen kan het nodig zijn een kapmelding te doen of een kapvergunning aan te vragen.

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van 20 bomen of meer gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Indien u houtopstanden wilt kappen die onder de Wet natuurbescherming vallen moet er een kapmelding bij de provincie Overijssel worden ingediend (provincie Overijssel 2017(i)).

Soms is er ook een kapvergunning nodig, naast de kapmelding voor de Wet natuurbescherming. De gemeente geeft kapvergunningen af. Voordat u gaat kappen is het raadzaam om bij de gemeente na te vragen of een kapvergunning is vereist. Als dat zo is, moet u die apart aanvragen. In de bomenverordening van uw gemeente ligt vast voor welke bomen deze vergunning nodig is (provincie Overijssel 2017(i)).

2.4 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt op ruim 2 km afstand van het Natuurnetwerk Nederland. Gezien de afstand en de werkzaamheden (het plaatsen van zonnepanelen) zijn directe effecten op de NNN uit te sluiten en daarom is het toetsingskader van de NNN is niet van toepassing.

3 Resultaten veld- en bronnenonderzoek

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt in een agrarische omgeving en is gelegen ten noordwesten van Dalfsen. De locatie is grotendeels in gebruik als landbouwgrond en wordt omsloten door bosjes en houtwallen van 20-60 meter breed, de totale oppervlakte hiervan is circa 4,5 ha. Het grasland wordt regelmatig gemaaid. Er liggen geen sloten in het grasland perceel waar de zonnepanelen zullen worden aangelegd. Aan de zuidkant ligt een zandpad met aan beide zijden hoge eiken. Het veldbezoek heeft zich gericht op het perceel met grasland waar de zonnepanelen komen te staan. Er is vanuit gegaan dat de gebouwen langs de rand blijven bestaan en dat er geen bomen worden gekapt. De huizen en bijgebouwen langs het perceel zijn niet geïnspecteerd.

Figuur 2 Links zandpad met eiken aan beide zijden. Rechts perceel met omliggende houtwallen en bosjes.

3.2 Bronnenonderzoek

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geeft een eerste indruk van mogelijk aanwezige beschermde soorten binnen het plangebied en binnen de directe omgeving. Als zoekgebied is gekozen voor een gebied met een straal van circa 500 meter rondom het plangebied, waarbij gericht gezocht is naar alle beschermde en rode lijst soorten die de afgelopen 5 jaar zijn waargenomen, met uitzondering van vogels.

Naast enkele Rode lijst soorten zijn er zes nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wet natuurbescherming) en geen Europees beschermde soorten (artikel 3.5 Wet natuurbescherming) waargenomen (Tabel 1). Zoals te zien is in Tabel 1 geldt voor de Bunzing, Egel, Haas en Ree vrijstelling in de provincie Overijssel onder de Wet Natuurbescherming.

Tabel 1 Rapportage NDFP (Geraadpleegd op 6 november 2017) voor alle soortgroepen, met uitzondering van de soortgroep vogels ; **WNB**: beschermingsstatus onder de Wet natuurbescherming, NL=Nationaal beschermde soort (artikel 3.10), EU=Europees beschermde soort (artikel 3.1 of 3.5); **Vrijstelling**: Hier is aangegeven of de soort via een provinciale verordening is vrijgesteld. OV=Overijssel. **RL**: status van soort met vermelding op de Nederlandse Rode Lijst; 0 = uitgestorven op wereldschaal, 1 = in het wild uitgestorven op wereldschaal, 2 = verdwenen uit Nederland, 3 = in het wild verdwenen uit Nederland, 4 = ernstig bedreigd, 5 = bedreigd, 6 = kwetsbaar, 7 = gevoelig, - = niet op Rode Lijst (EZ 2015);

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	Vrijstelling	RL
Vlinders				
Grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>	NL	-	4
Zoogdieren				
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	NL	OV	-
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	NL	OV	-
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	NL	OV	-
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	NL	OV	-
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	NL	-	-

3.3 Functie van het plangebied voor beschermde soorten

In onderstaande tekst is per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten tijdens het veldbezoek op 26 oktober 2017 zijn waargenomen of waarvan het zeer waarschijnlijk wordt geacht dat de soorten in het plangebied voorkomen.

Vaatplanten

In het plangebied zijn bij het veldbezoek geen beschermde soorten planten aangetroffen. Geschikte groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Uit het plangebied en zijn omgeving zijn ook geen waarnemingen van beschermde soorten planten bekend (NDFP 2017(i)). Het voorkomen van beschermde planten in het plangebied is op basis van het veldbezoek en verspreidingsgegevens uitgesloten.

Libellen

In het plangebied zijn bij het veldbezoek geen libellen aangetroffen. Het veldbezoek is uitgevoerd in een jaargetijde (herfst) die minder geschikt is voor het waarnemen van libellen. Op basis van de terreinkenmerken, geen sloten in het perceel, worden beschermde soorten niet verwacht. Er worden hooguit enkele algemene soorten libellen in het plangebied verwacht. Uit het plangebied en zijn omgeving zijn geen waarnemingen van beschermde soorten libellen bekend (NDFP 2017(i)). Op grond hiervan is beoordeeld dat het plangebied geen betekenis heeft voor beschermde soorten libellen.

Dagvlinders

Tijdens het veldbezoek zijn geen dagvlinders aangetroffen. Het veldbezoek is uitgevoerd in een jaargetijde (herfst) die ongeschikt is voor het waarnemen van dagvlinders. Enkele soorten welke karakteristiek zijn voor het agrarische landschap zullen gebruik maken van het plangebied. De Grote weerschijnvlinder komt voor in de directe omgeving, de dichtstbijzijnde waarneming is op Camping Rosengaerde naast het plangebied (NDFP 2017(i)). Dit betreft een Nationaal beschermde soort (artikel 3.10 Wet natuurbescherming). De Grote weerschijnvlinder leeft langs bosranden en zet haar eitjes

af op de Boswilg (*Salix caprea*). Gezien de aanwezigheid van geschikte voortplantingsplaatsen in de nabije omgeving van het plangebied, kan niet worden uitgesloten dat deze ook voorkomt binnen het plangebied. Naar verwachting betreft dit een kleine populatie die vooral gebruik maakt van de bosrand en de windluwe zone eromheen.

Amfibieën

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen amfibieën aangetroffen. Uit het plangebied en zijn omgeving zijn geen waarnemingen van amfibieën bekend (NDFF 2017(i)). Het zou kunnen dat de nattere delen in het plangebied gebruikt worden door enkele Nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wet natuurbescherming) als Bruine kikker (*Rana temporaria*), Gewone pad (*Bufo bufo*) of Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*).

Vogels

Tijdens het veldbezoek is één vogelsoort aangetroffen, de Buizerd, deze broedt vermoedelijk in de omliggende houtwallen. Daarnaast is de verwachting dat de bosjes en houtwallen worden gebruikt als foerageer- en voortplantingsbiotoop door algemene vogelsoorten zoals de Bonte vliegenvanger (*Ficedula hypoleuca*), Heggenmus (*Prunella modularis*) en Zwarte roodstaart (*Phoenicurus ochruros*). De waargenomen soort wordt beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1; *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*), zoals bijna alle in Nederland voorkomende vogelsoorten. De nesten van de Buizerd zijn jaarrond beschermd.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek werd één zoogdiersoort aangetroffen, namelijk de Ree. Het is te verwachten dat vleermuizen gebruik maken van de lijnvormige beplanting, aan de straatkant van de houtwallen en bosjes, als migratieroute. Het plangebied zelf wordt vermoedelijk gebruikt als foerageergebied. Vanuit de NDFF is het voorkomen van Bunzing, Egel, Haas, Ree en Steenmarter in de directe omgeving bekend. Dit betreffen Nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wet natuurbescherming). Het is te verwachten dat deze soorten ook binnen het plangebied voorkomen. Voor alle soorten behalve de Steenmarter geldt een vrijstelling in provincie Overijssel. Het biotoop is geschikt voor de Steenmarter, cultuurlandschap met bosjes en oude gebouwen, hierdoor kan niet worden uitgesloten dat deze ook voorkomt binnen het plangebied. Naar verwachting betreft dit incidentele exemplaren en zal de Steenmarter vooral gebruik maken van de omliggende bosschages. Het plangebied is daarmee niet van lokaal belang voor deze soort.

Overige soortgroepen

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat de huidige inrichting het plangebied ongeschikt maakt voor overige beschermde soorten.

4 Effecten van de ingreep en te treffen maatregelen

Tijdens het veldbezoek zijn enkele beschermde soorten aangetroffen waarop de voorgenomen ingreep in meer of mindere mate gevolgen zal hebben.

4.1 Broedvogels met jaarrond beschermd nest

Effecten van de ingreep

De Buizerd is in het plangebied aangetroffen. De omliggende bosjes en houtwallen kunnen vermoedelijk fungeren als broedgebied. Vernietiging van nesten en broedsels is een overtreding van verbodsbepaling Art. 3.1, lid 2 van de Wnb. Indien een nest wordt aangetroffen wordt aanbevolen de hieronder staande maatregelen te treffen om functionaliteit van de buizerdnesten te waarborgen.

Maatregelen

Wetsovertreding kan worden voorkomen door (RVO 2017(i)):

- Ongestoord laten van voldoende ruimte rond het bewoonde nest. De verstoringafstand van een broedende buizerd is minimaal 75 meter bij de meeste activiteiten die onder ruimtelijke inrichting of ontwikkeling vallen. In gevallen waar sprake is van gewinning, bijvoorbeeld bij sommige activiteiten die te kenschetsen zijn als bestendig beheer of bestendig gebruik, kan minimaal 50 meter worden gehanteerd;
- Voldoende geschikt habitat beschikbaar te houden;
- Bij verwijdering beplanting, palen en dergelijke, nieuwe zitposten aanbieden.

4.2 Broedvogels (zonder jaarrond beschermd nest)

Effecten van de ingreep

Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd kan bij het verwijderen van opgaande beplanting verstoring van broedende vogels optreden of zelfs vernietiging van nesten en broedsels. In de Wet natuurbescherming wordt geen vast begrensde broedperiode gehanteerd. Indien een broedgeval wordt geconstateerd valt deze binnen de broedperiode, ongeacht de datum. Vernietiging van nesten en broedsels is een overtreding van verbodsbepaling Art. 3.1, lid 2 van de Wnb. Om dit te voorkomen worden de volgende maatregelen aanbevolen.

Maatregelen

Wetsovertreding kan worden voorkomen door:

- De werkzaamheden niet plaats te laten vinden in de broedperiode; het grasland waar vogels kunnen broeden buiten het broedseizoen van de algemene broedvogelsoorten maaien. Het broedseizoen loopt globaal van maart tot en met juli;
- Eventueel kan er voor worden gekozen om voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden en voorafgaand aan het broeden het werkgebied tijdelijk

ongeschikt te maken voor broedvogels door de vegetatie zeer kort te houden of tevoren te frezen en/of door deze dagelijks te betreden. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend het voorkomen van de vestiging, niet het bestrijden van al aanwezige vogelsoorten. Houdt er rekening mee dat de meeste vogels al in maart met de bouw van een nest beginnen.

4.3 Grote weerschijnvlinder

Effecten van de ingreep

De effecten van het plaatsen van zonnepanelen op het grasland zullen nihil zijn mits er een bufferzone tussen de houtwallen en bosjes en de zonnepanelen zit zodat de vlinders gebruik kunnen maken van de windluwe zone rondom de houtwallen. Schapen op de percelen kunnen gunstig zijn voor de soort mits ze niet in de houtwallen en bosjes zelf foerageren.

De Boswilg wordt jaarrond gebruikt door de soort, als foerageergebied, ei-afzetplaats en als overwinteringsplaats van half volgroeide rupsen in de vork van twijgen of in een groef tussen schors. Mannetjes hebben hun territorium rondom hoge bomen in de bosrand. Gevarieerd vochtig loofbos met kleinschalig beheer is noodzakelijk voor het overleven van deze soort. Tevens is het af te raden nestkasten op te hangen voor vogelsoorten die rupsen eten, zoals mezen (Vlinderstichting 2017(i)).

Maatregelen

Wetsovertreding kan worden voorkomen door (Vlinderstichting 2017(i)):

- Minimaal 10 meter afstand houden van de houtwallen bij het plaatsen van de zonnepanelen om verstoring van de soort te voorkomen;
- Bij het eventueel uitdunnen van de houtwallen en bosjes rekening houden met het behoud van de Boswilg en voldoende hoge bomen in de bosrand behouden;
- Eventueel de soort stimuleren door boswilg aan te planten of bestaande boswilgen stimuleren door deze de ruimte te geven om te groeien.
- Door stukken weide open te houden in het plangebied. In Figuur 3 staan aangegeven welke stukken dit zijn.

4.4 Vleermuizen

Effecten van de ingreep

Het aantasten van foerageerplaatsen en migratieroutes van streng beschermde soorten is enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen elders, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. De houtwal kan door vleermuizen gebruikt worden als migratieroute, deze functie blijft ook na de werkzaamheden behouden. Het plangebied kan van belang zijn als foerageer gebied voor de soort. Na het plaatsen van zonnepanelen zal het plangebied nog steeds gebruikt kunnen worden als foerageergebied. Er zullen daarom geen effecten optreden op foerageerplaatsen en migratieroutes. Op basis van het veldonderzoek en luchtfoto's is ook duidelijk dat er in de omgeving voldoende alternatieven zijn voor dit plangebied.

Maatregelen

Uitvoering van de werkzaamheden in de periode maart tot oktober heeft een verstorend effect op vleermuizen die het plangebied gebruiken als migratieroute of foerageergebied wanneer dit 's avonds gebeurt. Geadviseerd wordt in deze periode geen werkzaamheden uit te voeren waarbij gebruik wordt gemaakt van kunstlicht.

Tijdens het veldbezoek is geen onderzoek verricht naar vleermuizen die mogelijk gebruik maken van de gebouwen die in het plangebied staan, aangezien hier geen werkzaamheden plaats vinden. Indien hier wel werkzaamheden plaatsvinden moet daar nog onderzoek verricht worden

Figuur 3 Plangebied (rood omlijnd) met daarin aangegeven stukken weide die open dienen te blijven voor de Grote weerschijnvlinder (aangegeven met blauw).

4.5 Steenmarter

Effecten van de ingreep

De Steenmarter heeft binnen het plangebied (het gebied waar de zonnepanelen komen) geen verblijfplaatsen, maar zal dit gebied alleen gebruiken om te foerageren of te migreren. Het aantasten van foerageerplaatsen en migratieroutes van streng beschermde soorten is enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen elders, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Het plangebied heeft maar een beperkte waarde voor steenmarter, aangezien deze naar verwachting meer gebruik zal maken van de boswallen in de omgeving. In de directe omgeving zijn er voldoende alternatieven voorhanden voor het plangebied, namelijk de boswallen in de omgeving en de omliggende weilanden. Er zullen daarom geen negatieve effecten optreden op de Steenmarter bij de aanleg van het zonnepark.

4.6 Algemeen voorkomende soorten

Effecten van de ingreep

Het plangebied kan van belang zijn voor enkele amfibieën en kleine zoogdieren zoals marterachtigen en verschillende muizensoorten. Dit betreft echter nationaal beschermde soorten, waarvoor de provincie Overijssel een algemene vrijstelling heeft gegeven bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dient rekening te worden gehouden met de Zorgplicht (Art. 1.11 van de Wnb).

Maatregelen

Aan de zorgplicht kan worden voldaan door de volgende maatregelen te nemen:

- Bij verstoring van dieren tijdens de werkzaamheden moeten deze de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving.

5 Conclusie

Bij uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedvogels en de Grote weerschijnvlinder. Indien de werkzaamheden met inachtneming van de in Hoofdstuk 4 genoemde maatregelen worden uitgevoerd wordt overtreding van verbodsbepalingen voorkomen en is een ontheffing van de Wet natuurbescherming niet nodig.

Indien niet aan genoemde maatregelen kan worden voldaan dient wel ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen Natura 2000-gebieden of gebieden die deel uitmaken van het NNN waarop de ingreep een negatief effect zou kunnen hebben.

De gegevens over de aanwezigheid van bovengenoemde (beschermde) soorten zijn houdbaar tot november 2020. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na november 2020 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

6 Literatuur

Anonymus (2016) Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming). Staatsblad 34: 1-74.

EZ (2015) *Besluit van de Staatssecretaris van Economische Zaken ..., DGAN-PDJNG / 15129301, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna*. Staatscourant nr. 36471.

Websites

NDFD 2017(i) Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal: <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>

Provincie Overijssel 2017(i) Wet natuurbescherming – Houtopstanden (kapmelding): <http://www.overijssel.nl/@209419/wet-0/>

RVO 2017(i) Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland, Soortenstandaard Buizerd: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2015/01/Soortenstandaard%20Buizerd.pdf>

Vlinderstichting 2017 (i) Grote weerschijnvlinder: <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/?vlinder=1081>

Bijlage I Wettelijk kader

II.1 Inleiding

Vanaf 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (kortweg: Wnb) in werking. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Met de inwerkingtreding van de Wnb zijn de provincies het bevoegde gezag voor de ontheffing- en vergunningverlening voor plannen en projecten en voor het vaststellen van vrijstellingsregelingen. Bij provincie overschrijdende projecten is dit de minister van EZ.

Deze bijlage vat het wettelijk kader samen voor toetsing van ruimtelijke ingrepen en andere handelingen. In paragraaf II.2 komen algemene bepalingen van de wet aan de orde. Gebiedsbescherming is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden' en is hier samengevat in paragraaf II.3. De bescherming van soorten is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 3 Soorten' en in deze bijlage samengevat in paragraaf II.4. De bescherming van bomen en bos is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 4 Houtopstanden, hout en houtproducten'. Dit laatste hoofdstuk en andere onderdelen van de Wnb zoals jacht, schadebestrijding, overlastbestrijding, faunabeheer en omgang met exoten maken geen deel uit van deze bijlage.

II.2 Algemene bepalingen

Art 1.10 De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

Art 1.11 Zorgplicht:

Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Art 1.12 Gedeputeerde staten van de provincies dragen zorg voor:

- het nemen van de nodige maatregelen voor de bescherming, de instandhouding of het herstel van biotopen en leefgebieden in voldoende gevarieerdheid voor alle van nature in het wild levende vogelsoorten en planten en dieren en hun habitats van bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn en habitattypen van bijlage I van de Habitatrichtlijn;
- het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van de met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende van nature in het wild voorkomende dier- en plantensoorten;
- de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland.

Gedeputeerde staten kunnen gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en 'bijzondere provinciale landschappen'.

II.3 Natura 2000-gebieden

De Wnb heeft tot doel het beschermen en in stand houden van Natura 2000-gebieden.

Relevante wettelijke bepalingen

De beoordeling van projecten en andere handelingen wordt geregeld in artikel 2.7 tot en met artikel 2.9. Aanwijzingsbesluiten geven de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van de leefgebieden voor vogels van de Vogelrichtlijn, de natuurlijke habitats en de habitats van soorten van de Habitatrichtlijn. De instandhoudingsmaatregelen zijn voor elk gebied beschreven in het beheerplan. Tevens beschrijft het beheerplan welke handelingen en ontwikkelingen in het gebied en daarbuiten het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen. Voor het uitvoeren van plannen of projecten kan GS de verplichting opleggen tot preventieve of herstelmaatregelen. Dit is niet van toepassing indien voor het plan of project een (omgevings)vergunning is verleend.

Beoordeling van plannen en projecten

Art. 2.7 Voor een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie (in cumulatie) met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, is een **passende beoordeling** noodzakelijk.

Er is een **vergunning** nodig van GS voor projecten of andere handelingen die de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen. De bevoegdheid ten aanzien van de vergunningverlening ligt bij GS van de provincie waarin het project wordt uitgevoerd.

Er geldt een **uitzondering op de vergunningprocedure** op grond van de Wet natuurbescherming: als via een andere wettelijke bepaling een passende beoordeling verplicht is (bijvoorbeeld op grond van de Tracéwet of de Spoedwet wegverbreding) voor de besluitvorming.

Art. 2.9 Géén vergunning is nodig:

- Als het project of de handeling is opgenomen in een Natura 2000-beheerplan of in een vastgesteld programma voor Natura 2000-gebieden (zoals de PAS). Voorwaarde is dat 1) ten aanzien van het plan of het programma een passende beoordeling van projecten is uitgevoerd waaruit de zekerheid is verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten, en 2) dat het bestuursorgaan dat het plan of programma heeft vastgesteld, tevens bevoegd gezag is voor vergunningverlening of dat dit bestuursorgaan heeft ingestemd heeft met het plan of programma.
- Als het project of de handeling al bestond of bekend was op de referentiedatum 31 maart 2010 of later als het gebied later is aangewezen (ook wel bekend als bestaand gebruik).
- Als het project of de handeling behoort tot door PS bij verordening aangewezen categorieën van gevallen.

Toelichting op begrippen

Habitattoets

De habitattoets is de verzamelnaam van toetsingen van effecten van plannen en projecten op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. In beginsel worden de effecten van plannen en projecten op Natura 2000-gebieden 'passend beoordeeld'. Als er kans is op significant negatieve effecten en mitigerende maatregelen bij de beoordeling zijn betrokken wordt gesproken over een '**passende beoordeling**'. Om procedurele redenen kan er voor worden gekozen om een **oriëntatiefase** – soms ook wel '**voortoets**' genoemd – te doorlopen. De inhoudelijke studie is in de oriëntatiefase in grote lijnen identiek aan een passen de beoordeling, echter mitigerende maatregelen zijn bij de oriëntatiefase niet bij de beoordeling betrokken. Als de conclusie is dat significante negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten en maatregelen nodig zijn om significant negatieve effecten met zekerheid te voorkomen, zal alsnog een passende beoordeling nodig zijn.

Mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen ter voorkoming of beperking van het (mogelijke) effect van het project of andere handeling en deze maatregelen zijn onlosmakelijk verbonden zijn met een project / andere handelingen

Cumulatieve effecten

Voor de habitattoets geldt uitdrukkelijk dat voor elke activiteit onderzocht moet worden of er mogelijke significante effecten zijn als gevolg van de activiteit afzonderlijk *en* in combinatie met andere plannen en projecten. In het laatste geval moeten de gezamenlijke ofwel cumulatieve effecten beoordeeld worden in het licht van de

instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Het gaat daarbij om alle plannen en projecten die op bestuurlijk niveau zijn goedgekeurd en die nog niet (volledig) zijn gerealiseerd.

Significantie

Van significante effecten kan sprake zijn als ten gevolge van het plan of project realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen wordt bemoeilijkt of onmogelijk wordt gemaakt. In de Leidraad bepaling Significantie is het begrip 'significante gevolgen' toegelicht.¹

Externe werking

Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als die activiteiten negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied (kunnen) veroorzaken. Dit wordt de 'externe werking' van de bescherming genoemd.

Programma Aanpak Stikstof

Op 1 juli 2015 is de Programma Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. Dit programma geeft met een gericht pakket van herstelmaatregelen enerzijds waarborgen voor behoud en herstel van stikstofgevoelige habitats en leefgebieden van soorten en biedt anderzijds ruimte voor nieuwe economische activiteiten. Voor projecten die vermeld zijn op een lijst met prioritaire projecten is op voorhand ruimte gereserveerd. Voor nieuwe projecten (niet-prioritair) geldt bij een toename van stikstofdepositie op een stikstof gevoelig habitat met thans al een overschrijding het volgende:

- Activiteiten met een stikstofdepositie vanaf 1 mol/ha/jaar zijn vergunningplichtig.
- Activiteiten met een stikstofdepositie onder 0,05 mol/ha/jaar zijn niet vergunningplichtig.
- Voor activiteiten met een stikstofdepositie tussen 0,05 mol/ha/jaar – 1 mol/ha/jaar moet voor het Natura 2000-gebied worden nagegaan wat de actuele geldende grenswaarde is. Bij 95% uitgegeven depositieruimte wordt de grenswaarde verlaagd naar 0,05 mol/ha/jaar; dan is dus een vergunning nodig bij een stikstofdepositie hoger dan 0,05 mol/ha/jaar (anders bij 1 mol/ha/jaar)

De omvang van de stikstofdepositie als gevolg van een project moet worden vastgesteld aan de hand van het rekenmodel AERIUS Calculator.

---

¹ Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. Publicatie Steunpunt Natura 2000, versie 27 mei 2010.

II.4 Soorten

Verbodsbepalingen

De Wnb onderscheid bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes met elk hun eigen verbodsbepalingen:

Art. 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (VR)

Het is verboden in het wild levende vogels (VR artikel 1):

- lid 1. opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2. opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4. vogels opzettelijk te storen;
- lid 5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het ministerie heeft een lijst gemaakt van soorten vogels die hun nest doorgaans het hele jaar door of telkens opnieuw gebruiken. Deze nesten zijn jaarrond beschermd². Voor andere soorten geldt dat de nesten alleen beschermd zijn wanneer zij (in het broedseizoen) in gebruik zijn.

Art. 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (HR)

Het is verboden:

- lid 1. in het wild levende **dieren** (HR bijlage IV, VvBern Bijlage II, VvBonn Bijlage I) in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2. dieren, als bedoeld in het eerste lid, opzettelijk te verstoren.
- lid 3. eieren van dieren, als bedoeld in het eerste lid, in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4. de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren, als bedoeld in het eerste lid, te beschadigen of te vernielen.
- lid 5. **Planten** (HR bijlage IV, VvBern Bijlage I) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Art. 3.10 Beschermingsregime andere soorten

Lid 1) Onverminderd artikel 3.5, lid 1, 4 en 5, is het verboden:

- onderdeel a. in het wild levende **zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers** van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij de Wet natuurbescherming, opzettelijk te doden of te vangen;
- onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a opzettelijk te beschadigen of te vernielen;

---

² Zie de Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen, ministerie van LNV, augustus 2009.

onderdeel c. **planten** genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij de Wet natuurbescherming, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ontheffingen en vrijstellingen (zie ook Figuur 4)

Gedeputeerde staten kunnen een ontheffing verlenen van verboden die gelden voor Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Art 3.3), Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Art 3.8) en Beschermingsregime andere soorten (Art 3.10 lid 2). Provinciale staten en de Minister kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden (Art 3.3, Art 3.8)

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

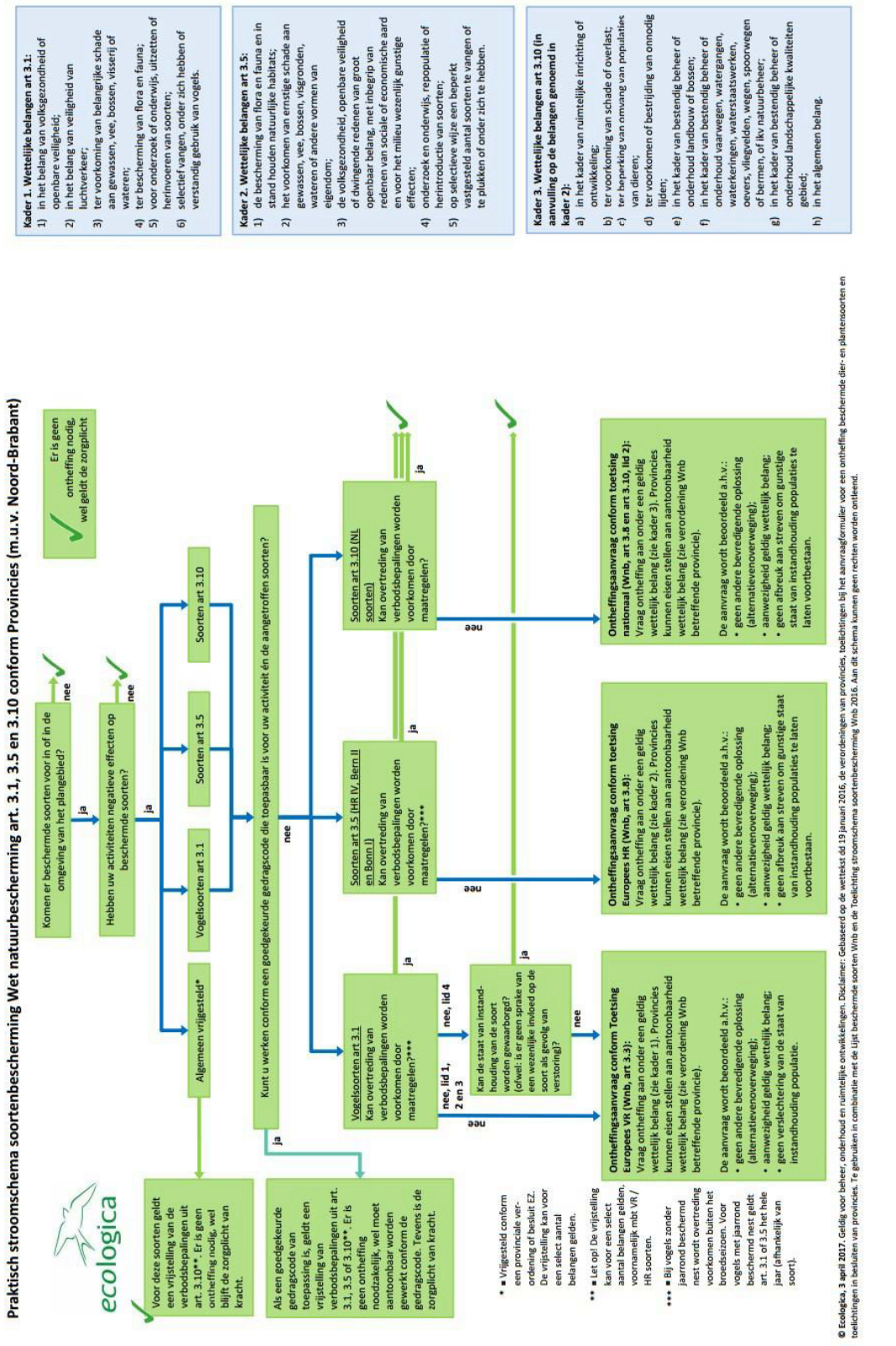
- er bestaat geen andere bevredigende oplossing,
- er is voldaan aan een in Art 3.3 dan wel Art 3.8 genoemd belang,
- er is geen sprake van een verslechtering van de (gunstige) staat van instandhouding (Svl) van de desbetreffende soort.

Aan een ontheffing kunnen voorwaarden worden gesteld om schade te beperken of te compenseren zodat er geen afbreuk wordt gedaan aan de Svl.

Art 3.3, Art 3.8 De verboden voor zijn niet van toepassing op handelingen ten behoeve van instandhoudingsmaatregelen en handelingen in het kader van een Natura 2000-beheerplan of een vastgesteld programma (zoals bijvoorbeeld de PAS).

Art. 3.10 Voor soorten vallend onder '*Beschermingsregime andere soorten*' kan de provincie een vrijstelling verlenen voor handelingen in het kader van de **ruimtelijke inrichting of ontwikkeling** van gebieden en **bestendig beheer of onderhoud**.

Art. 3.31 De hierboven genoemde verboden onder de drie beschermingsregimes zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde **gedragscode** en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer of onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Figuur 4 Stroomschema soortenbescherming Wet Natuurbescherming art. 3.1, 3.5 en 3.10